СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LIII. Ч. 86. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, середа, 2-го травня 1945. No. 86. NEW YORK and JERSEY CITY, Wednesday, May 2, 1945. VOL. LIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016, 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

УКРАЇНА, БІЛОРУСЬ І АРҐЕНТИНА ПРИНЯТІ В СКЛАД ОБЄДНАНИХ ДЕРЖАВ

Понеділок 30. квітня був днем безупинної дипльоматичної активности серед делеґатів на конференцію в Сан Франсиско. Головну ролю грали три держави, а це Совети, Америка й Анґлія. Вислід торгів, переговорів і вітвертого поступування такий:

Перше: Як Екзекутивний Комітет так і Комітет Проводу конференції рішив одноголосно запросити Україну й Білорусь до участи в конференції. Опісля принято одноголосно на повній конференції внесок, щоб запросити обі републики.

Друге: Екзекутивний Комітет, складений, як звісно, із 14 членів, рішив 3 голосами проти 9 запросити Арґентину на конференцію. Китай не голосував, а Чехо-Словаччина, Югославія й Советська Росія голосували проти допущення Арґентини. Після цього предсідник советської делеґації Вячеслав Молотов відкликався до Комітету Проводу і на засіданню цього комітету, складеного з 46 членів рішено 29 голосами проти 6 запросити Арґентину. Молотов поставив внесок, щоб відложити запрошення Арґентини на кілька днів і відкликався до повної конференції. На зібранню повної конференції відкинули домагання Молотова 28 голосами проти 7, а після того рішили 31 голосами проти 4 запросити Арґентину.

Молотов пробував ще раз добитися запрошення польського варшавського уряду на конференцію, коли мала рішатися справа Арґен[illegible]и, але ця справа перепала.

Польське послання до конференції.

У Сан Франсиско перебуває польський амбасадор до Злучених Держав Ян Цехановскі. Хоч він не допущений як делеґат Польщі до засідань конференції, він зголосив іменем лондонського польського уряду поправки до плянового чартеру міжнародньої орґанізації. Поправки поміщені в довшім посланню цього уряду до конференції. Наче для спротиву проти цього послання голова Польської Робітничої Ради в Америці і предсідник Американського Словянського Конґресу, Леон Кшицкі, відбув пресову конференцію в готелю Фермавнт, де приміщена американська делеґація і тоді заявив, що він має послання від зорґанізованого польського робітництва з Варшави, в якому находиться повна підтримка для варшавського уряду.

ПАЙКИ НА ЦУКОР ЗНИЖЕНІ НА ЧЕТВЕРТИНУ.

Офіс Воєнних Інформацій проголосив в імени Бюра Адміністрації Цін, що припаси цукру в Злучених Державах є дуже незначні й тому треба обнизити пайки на видавання цукру на одну четвертину. Отже пайки на цукор нумер 36, які тепер находяться в руках господинь, мають вистарчити на чотири місяці замісць на три, а дальші значки не будуть важні перед днем 1. вересня. Так само кількість цукру, призначена на варення овочів, буде зменшена до 70 відсотків.

УРЯД ЗАБОРОНЮЄ СТРАЙК В КОПАЛЬНЯХ ТВЕРДОГО ВУГІЛЛЯ.

Воєнна Рада Праці у Вашинґтоні видала наказ предсідникови майнерської Юнії Джанови Луїсови, щоб він не допустив до страйку робітників у копальнях твердого вугілля, як це він був заповів перед кількома днями. У міжчасі йдуть переговори між власниками копалень твердого вугілля й майнерською юнією про відновлення контракту, який скінчився з днем 30. квітня.

РОЗПОЧАЛИ ПРОДАВАТИ БОНДИ СЕМОЇ ПОЗИЧКИ.

Добровольці, що назвали себе Бриґадирами Синьої Зорі в Ню Йорку так перенялися своєю місією що вже розпочали продаж бондів Семої Позички. Урядово кампанія за Сему Державну Позичку має розпочатися в половині місяця травня. Бондова Бриґада зорґанізована на військовий лад, з рядовиками, офіцирами, полковниками й ґенералами. Ранґа залежить від кількости проданих бондів. На місто Ню Йорк припадає продати бондів на суму $3,417,420,000.

НОВИЙ ДОРАДНИК ПРЕЗИДЕНТА.

Президент Гері С. Труман назначив своїм урядовим дорадником Едварда Д. Мек Кіма з Омаги, в стейті Небраска. МекКім був на війні разом із Труманом, опісля його помічником у виборчих кампаніях. Він займав становище директора в товаристві обезпечень.

ЯК НЕ МАЄТЕ ПРАЦІ, АБО ХОЧЕТЕ КРАЩОЇ,

чому не користати з оголошень знаменитих нагод для зарібку, поданих у оголошеннях нових робіт у „Свободі"?

Делеґація Українського Конґресового Комітету в Сан Франсиско

Телеграма з Сан Франсиско до „Свободи": У звязку з міжнародньою конференцією в Сан Франсиско розпочала цього понеділка працю для допомоги українському народови і українській справі прибувша тут Делеґація Українського Конґресового Комітету Америки. В склад цеї Делеґації входять такі особи: Степан Шумейко, Богдан Катамай, проф. Олександер Грановський та Іван Петрушевич.

АМЕРИКА НЕ ПРИЗНАЄ АВСТРІЙСЬКОГО УРЯДУ ПІД ПОКРОВОМ МОСКВИ

Департамент стейту у Вашинґтоні проголосив, що не признає нового тимчасового уряду Австрії, настановленого Советами. На чолі уряду стоїть д-р Карло Ренер. Урядуючий секретар стейту Джозеф С. Ґру виявив, що Америка йде в цій справі згідно з Анґлією й вичікує спільної акції Аліянтів. Він сказав, що Совети повідомили Америку 27. квітня про намір створення уряду під проводом д-ра Ренера, але опісля не повідомили про переведення пляну.

МОЛОТОВ ВІДКЛИКУЄТЬСЯ ДО СВІТОВОЇ ПРЕСИ ЗА ЛЮБЛИНСЬКИЙ УРЯД

Після цього, як перепали спроби советського міністра закордонних справ Вачеслава Молотова добитися допущення теперішнього польського уряду на конференцію у Сан Франсиско, а зате всупереч його волі Комісія Проводу конференції рішила запросити Арґентину до Обєднаних Держав, Молотов запросив нашвидку руку яких 600 кореспондентів на розмову до великої салі в своїм готелю і перед ними виголосив арґументи, чому він не годиться на допущення Арґентини. Він між ін. згадав на закиди небіжчика Ф. Д. Рузвелта, начеб то в Арґентині не було демократичного уряду. Проти Арґентини він видвигнув справу Польщі, вичислив її заслуги і виказував несправедливість, коли Польщу не запрошують на конференцію, хоч престіж люблинського уряду, що тепер у Варшаві, росте з дня на день.

Зпоміж кількох питань, поставлених до Молотова в цій справі, вирізнялося питання, чи між державами є яка різниця думок щодо постанов у Ялті про справу Польщі. На це Молотов відповів, що „як би не було питання в справі положення в Польщі, то тоді не требаб було говорити про Кримське рішення... Отже ясно, що там є питання, які потребують вияснення". Сказавши це, Молотов перепросив ґазетярів за те, що мусить кінчити, бо йде на повне засідання конференції.

КОНҐРЕСОВА ПАЛАТА ЗА СВІТОВУ ОРҐАНІЗАЦІЮ ХАРЧІВ

Палата репрезентантів у Вашинґтоні приняла 291 голосами проти 25 зоконопроект, щоб Злучені Держави взяли участь у створенню світової Харчової й Хліборобської Орґанізації Обєднаних Держав так, як це було ухвалене на першій конференції Обєднаних Держав у Гат Спринґс, в стейті Вирджінія, 1943 р.

Вже й нацисти заповідають скорий кінець війни

Пораз перший націстичні пропаґандисти сказали німецькому народови, що війна в Европі зближається до кінця. Мовляв, вона може скінчитися кожної хвилі, „може навіть завтра".

Зо Стокгольму доносять, що граф Бернадоте вже має повновласть предложити здачу Німеччини від Гімлера всім трьом аліянтським потугам, себто й Росії, котрій Гімлер передше не хотів здавати Німеччини.

ІТАЛІЙСЬКІ ПАРТИЗАНИ СТРАТИЛИ ҐРАЦІЯНА Й ЗНУЩАЮТЬСЯ НАД ТРУПОМ МУСОЛІНІЯ

Італійські партизани розстріляли маршала Родольфа Ґраціяна, безпощадного добувця Лівії та команданта ґенерального штабу італійської армії.

Тіло Мусолінія, його любовниці та його міністрів, розстріляних партизанами в околиці Міляна, піднято вже з болота Площі 15 Мучеників у Міляні та завішено коміть головою з залізного бервена на ґазоліновій стації. Лице диктатора було побите чоботами глядачів до непізнання. Пізніше тіло знято та виставлено на публичний вид у відкритих трунах в трупарні.

Італійський уряд та італійські часописи похваляють розправу партизанів зо зненавидженим диктатором. Тільки часопис Ватикану виступає проти цеї розправи як проти прояву загонистости.

БРИТАНІЯ НЕ ПРИЗНАЄ АВСТРІЙСЬКОГО УРЯДУ

Британський уряд не признав нового тимчасового уряду Австрії, що повстав там під проводом Карла Ренера під покровом Советів.

Британія стоїть на становищі, що такий уряд мав би повстати на основі порозуміння всіх Аліянтів, або принаймні головних потуг.

ПРЕДСТАВЛЯЮТЬ РІЗНІ СПОСОБИ НАЦІСТІВСЬКИХ ТОРТУР.—По середині цього образку бачимо ґен. Двайта Айзенговера, а довкола нього інших високих, американських військових достойників, що приглядаються, якими способами націсти тортурували свої жертви в концентраційних таборах, чи деінде. Останній зліва це ґен. Патон, а біля нього стоїть ґен. Бредлі.

ЧЕРВОНІ ВИВІСИЛИ „ПРАПОР ПЕРЕМОГИ" НА РАЙХСТАҐУ

Дві советські армії очищують Берлін з останків німецьких військ. Упадок Берліна, себто перехід цілого міста під окупацію советських військ, дожидають кожної хвилі. На будинку Райхстаґу (німецького парляменту), в котрім Гітлер любив драматизувати свою ненависть до комунізму, Червона Армія на знак перемоги вивісила советський прапор.

У Чехословаччині Червона Армія заняла Моравську Остраву й Зілінку. На півночі Червона Армія ще далі здушила німецькі війська в „мішку" над Балтиком і підсунулася до Другої Британської Армії.

АМЕРИКАНЦІ НАБЛИЖАЮТЬСЯ ДО ІНСБРУКА.

Американська Сема Армія захопила Мінхен, столицю Баварії, по завзятім цілоденнім опорі німців та посунулася скорими маршами до Інсбруку, столиці Тиролю. Там вона заблькувала Бренерський провал, відтинаючи відворот німецьким військам в Італії до рідного краю. Ці операції вказують, що ославлена Гітлером „національна редута" не сповнила сподіваної служби.

НОВІ СТРІЧІ АМЕРИКАНЦІВ З ЧЕРВОНОЮ АРМІЄЮ

Війська Девятої Американської Армії стрінулися з військами Червоної Армії на північний схід від Десаву, а Перша Армія зіткнулася з червоними військами коло Вітенберґу.

Кореспонденти, що бачили стрічу військ Девятої Армієї з червоними військами у селі Аполендорфі, кажуть, що стріча була до нудів спокійна. Американці поводилися, гейби хотіли сказати: „Ну, і що з того?", а росіяни відчувши цей настрій, відповідали подібним.

„НІМЕЦЬКА АРМІЯ В ІТАЛІЇ ВЖЕ НЕ ІСНУЄ".

Генерал Клярк, командант аліянтських військ в Італії, заявив публично, що німецька армія в Італії вже більше не існує як боєва одиниця.

Американські війська ввійшли до Туріна, що лежить 30 миль від французької границі, після того як місто звільнили від ворога італійські партизани. На північ від Венеції південно-африканські війська заняли Тревізо, а американці заняли Озеро Ґарда з віллею Мусолінія.

ЮГОСЛАВСЬКІ ПАРТИЗАНИ В ТРІЄСТІ.

Югославські партизани маршала Тіта захопили адрійський порт Трієст, котрий від кінця першої світової війни належав до Італії. Це заставило італійський уряд Бономія зажадати від Аліянтів відобрання Трієсту від Тіта і передачі його назад Італії.

ЗАХОПИЛИ ТАБОР У ДАХАВІ.

Американські війська захопили коло міста Дахава найстрашніший з націстичних концентраційних таборів та, перестрілявши націстичних сторожів табору, випустили на волю 32,000 мучених бранців. У перестрілці зо сторожами американцям помагали французькі й російські бранці, що втой час випадково працювали поза табором.

Саме перед захопленням табору аліянтськими військами націсти перевезли з нього в інший табор ряд визначних бранців, як Сталінового сина Якова, що попав у німецький полон у 1941. році, австрійського канцлера Шушніґа й його жінку, пруського князя Фредерика Леопольда, Німелера, німецького лютеранського проповідника, що був арештований нацистами за проповідування проти нацистів.

Аліянтські окупаційні війська заставляють німецьких цивільних людей відвідувати німецький концентраційний табор у Ляндсберґу та оглядати там тіла бранців, заголоджених на смерть. Аліянтські розслідники мають докази, що декотрих бранців спалено, коли вони ще були живі.

ЗАНЯЛИ ЩЕ ОДНО ЛЕТНИЩЕ НА ОКІНАВІ.

По завзятих боях американські війська на острові Окінаві очистили з японців ще одно летнище, а саме Мачінато.

Американські війська на филипинськім острові Мінданао посунулися з міста Діґоса десять миль та та найшлися 17 миль на полудне від Давао. Остров Талікуд, що лежить коло Давао, захопили филипинські партизани.

СОВЄТСЬКИЙ ҐЕНЕРАЛ ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ ТРАКТУВАННЯ РОСІЯН АЛІЯНТАМИ.

Ґен. Ґоліков, голова советської репатріяційної комісії, заявив у Москві в розмові з представниками „Тассу", що західні Аліянти трактують советських громадян, визволених ними при наступі своїх військ у Німеччині, не як громадян союзницьких країв, але як ворогів. Казав теж, що польські іміґраційні круги розпускають пропаґанду серед советських громадян не вертатися домів, бо мовляв советський уряд буде їх трактувати як зрадників.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of Octobed 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число з суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗА ГРОМАДЯНСЬКІ ВОЛЬНОСТИ

Зприводу сан-франсиської конференції підносяться з багатьох сторін домагання за охорону людських прав. Вже між пропозиціями в Домбартон Овксі принято між іншим пропозицію поширити пошану для людських прав і основних вольностей; тепер багато людей і організацій підносить домагання, аби сан-франсиська конференція зробила наступний льогічний крок у цьому напрямі та створила при майбутній міждержавній організації для забезпеки мира спеціяльну постійну комісію для людських прав; одночасно конференція мала би сформулувати ці особисті вольности в одну цілість, так звану „інтернаціональну хартію вольностей", яка мала би обіймати такі засади, як свобода віри, рівність народностей, як також подати процедуру, якою можна би таких прав перед інтернаціональною встановою добиватися.

Люди й встанови, що висувають тепер такі домагання, розуміють дуже добре трудноші, з якими така справа може стрінутися. Ці трудноші є всі свого, спеціяльного характеру. В засаді Обєднані Держави годяться на сущні людські права. Вони певно не противилися би дати висказ загальним засадам, але на цьому все моглоб і кінчиться. На подробичні дефініції вольностей конференція певно не піде. Передусім тому, що між членами конференції є багато, які признають ці вольности тільки нещиро, а при формулованню вольностей важко було би добитися однодушности, якої в таких справах треба.

Навіть якби до цього дійшло, що справді такий чартер був зладжений і він був усіми принятий, то трудноші виринули би пізніше при переводженню його в життя. Коли саме прийдеться якійсь стороні, що себе вважає кривдженою, добиватися признання свого права на вольности, треба буде при тому виступати проти нарушуючої держави, а ця, як це було звичайно, буде боронитися проти цього як проти нарушення своєї державної суверенности.

Розуміючи ці трудноші, деякі круги згори радять не добиватися формулування інтернаціональної хартії вольностей, а добиватися зате створення аґенції, яка в своїй акції для захорони громадянських вольностей співпрацювала би зо суверенними державами, а не йшла проти них. Така аґенція брала би під увагу такі права про вольности, які в даній державі існують, і виступала би в обороні цих прав не нарушуючи нічим державної суверенности.

Така аґенція могла би студіювати стан вольностей у різних краях та подавати їх до публичного відома. Вона могла би зявлятися перед законодатними тілами з відповідними пропозиціями. Їй можна би навіть надати право подавати петиції. Такими й тим подібними засобами така аґенція могла би зробити зчасом велику службу для поширення основних людських прав, спопуляризувати їх справу в цілому світі так, що остаточно, колись у майбутньому, ближчому або дальшому, можна би приступити до справжнього сформуловання людських свобід у всему світі та створення інтернаціонального трибуналу для охорони людських свобід у кожній державі, не оглядаючися вже на державні суверенности.

Конець Мусолінія

В дрібному сельци в північній Італії закінчив життя від розстрілу італійськими партизанами чоловік, що через двацять літ з верхом був неподільним диктатором італійської держави. Людей, що доконали розстрілу, певно ніхто не потягне за те до відповідальности, як це видно з того, що люди, які оглядали тіло вбитого, хотіли упевнитися не в тому, що вбивники будуть покарані, а в тому, що вони не справлять убитому похорону, який належиться усякій звичайній людині. Тіло Мусолінія скинено з троку на публичній площі в великім місті Міляні, де населення приходить не віддати йому останню прислугу, а аби його збещестити. Якби таке трапилося ширше невідомій людині, то й це була би знаменна подія. Десять разів замітніша вона, коли такий конець стрінув людину, що відограла в історії таку ролю, яку відограла жертва події Мусоліні.

Виринув на широку світову арену Мусоліні під конець 1922 р., коли зорганізований ним рух ветеранів добився від італійського короля встановлення Мусолінія головою уряду, а Мусоліні захопив для себе диктаторську владу, оперту на грубій силі цеї організації. Мусоліні тоді здушив усяку опозицію проти себе й свого фашизму рейдами, паленням домів, побоями, насильним заливанням людей касторкою. Не завагався навіть вжити скритовбивства, коли треба було усунути головного противника, соціялістичного провідника Матеотія.

Зчасом Мусоліні віддав увесь італійський уряд у руки фашистівської партії. Коли Мусоліні починав організувати фашистівський рух, він вступив з кличем боротьби проти комунізму. Захопивши владу, він повів акцію проти всіх партій, та перетворив Італію на край, у якому, як у советах, признається тільки одну, урядову партію. Він звертався й проти церкви, поки не побачив, що йому краще булоб мати церкву по своїм боці. Тоді він зробив злагоду з Ватиканом, признаючи його суверенною державою та даючи йому десятки міліонів. У внутрішній політиці він ішов по лінії, противній до соціялізму, не допускаючи до націоналізації підприємств за програмою соціялістичною й комуністичною. Одначе передавши керму цілої держави в руки своєї партії, він поширив вплив держави на економічне життя краю, переміняючи в цей спосіб свою партію на щось у роді рекету. Короткозору й себелюбну внутрішню політику закрито такими благими реформами, як точним відїздом поїздів та добутками, як просушенням болот.

Найбільше нещасною для Італії одначе була Мусолінія заграничча політика. Відчуваючи певно цілу мізероту внутрішньої політики, він повів у заграничній політиці лінію ультра-націоналістичну й ультра-мілітаристичну. Завдяки цьому фашизм став однозначним зо скрайним націоналізмом. Він обіцяв італійцям, що поведе їх назад до слави старинного Риму. Він справді почав збільшувати Італію. В тій цили передусім заняв Етіопію, чим підбехтав італійському національному чувству, що ще не переболіло поважних невдач Італії в попередній абісинській війні.

Друга світова війна дала Мусолініови велику нагоду шантажувати противників. Колиб Мусоліні був до кінця остався в тому положенню, він міг би був справді добитися кольосального впливу Італії в світі. Одначе, жадоба слави й потуги жене таких людей нестримно до траґічних помилок. Такою помилкою збоку Мусолінія, що любив публично чванитися своєю політичною непомильністю, було виповідження війни Франції на передодні остаточної окупації Німеччиною. Цей крок зробив Мусолінія невідступним партнером другого такого божевільного диктатора-добичника, Гітлера. В кінцевім результаті такого кроку власне був недавний розстріл Мусолінія.

Встрявши в страшну модерну війну, маючи за собою тільки слабу економічно й мілітрно державу, Мусоліні шукав дешевої і легкої перемоги над якимось дрібним противником. З таким розрахунком він напав на Альбанію й Грецію. І власне ця війна проти Греції була повним здемаскованням сили Італії під фашистівським режімом. Невеличкий грецький народець розкрив перед цілим світом, що фашистівська Італія це великий піхур, надутий повітрям. Погоня Мусолінія за славою старинного Риму закінчилася так, що він утратив не тільки всі добутки власні, але навіть те, що Італія добула за конституційної монархії до фашизму. Розкрита слабість Італії показала Аліянтам, що дорога для їх меча до серця Осі йде через Італію. Як аліянтські армії ввійшли в Італію, почався остаточний упадок фашистівської влади. З тою хвилею показалося, що ціпкість італійського народу, що її Мусоліні будував через двацять літ, поправді накинена згори та що вона не має ніякої внутрішньої основи. Коли Мусоліні попав у руки своїх політичних противників, не найшлося серед італійців нікого, що готов був за нього наставити шию, аби врятувати йому життя, як це зробили для нього чужі, націстичні парашутисти.

Врятуваний з рук своїх ворогів серед власного народу, Мусоліні пробував відбудувати свою силу, але тут вже всім було ясно, що це йому не вдасться. Він щоправда ще накидався на тих, що зрадили його особисто, між іншим і на власного зятя, але це було тільки шукання жертви, яке проявляється в людях, що програли безнадійно справу. Всім було ясно, що він зможе держатися тільки так довго, як довго буде держатися його товариш і покровитель, Гітлер. Доля повела справу так, що в той час, як десь у Німеччині помирає від ран чи від божевільного атаку Гітлер, тіло Мусолінія викинено на міську площу як падлину дикої звірини.

Відмовила йому доля в смерти багатьох річей, які, здавалося, були йому найдорожчими. Вмирав не як диктатор, а як втікав з рідного краю, що шукає схоронища в одній з тих демократичних країн, які йому колись давали схоронище, а які він потім через двацять літ лаяв як розсадників деморалізації. Через ціле своє життя мав він амбіції великого народнього трибуна; нічого не любив він так, як виголосити промову до великих мас народу; зібрати оплески юрби видавалося йому вершком людського досягу. Любив це так, що вдоволявся навіть, як ці оплески давали йому люди, спеціяльно на це зібрані, або силою стягнені. Та доля не дала йому перед смертю навіть нагоди сказати таку промову. І робив він за час своєї диктатури геройські пози й говорив італійцям проповіди про потребу жити небезпечно, себто по геройськи, але всі ці науки про геройство його самого покинули в годину смерти, і сконав він як простий боягуз, лепетучи до останку: „Ні! Ні!" себто: „не стріляйте!" І говорив він італійцям про потребу великої родини, про любов матерей до дітей, і про родину, як основу нації, а тимчасом смерть захопила його, в товаристві не його жінки, або дітей, але в товаристві його любовниці, молодої, італійки, що в своїй наівности думала вжити потуги Мусолінія, аби добитися слави фільмової зірки, а замісць слави найшла ранню смерть. Відмовила доля Мусолініови навіть звичайного суду, де він міг би оправдуватися, немовби з пімсти за те, що він розправлявся зо своїми противниками скритовбивчими способами.

Панував навіть у старинній римській імперії, котрої славу Мусоліні хотів ре-воскресити, звичай не говорити про мерців нічого, тільки щось добре. І потомки цих римлян може злого слова про Мусолінія й не говорять, але вони кажуть щось гірше, ніж найгірше слово, коли вони юрбою переходячи попри його тіло, скинене на публичній площі Міляна, масово на нього плюють.

Мало відай є в історії людства таких драматичних упадків з вершин потуги й популярности на низини безсилля й безслави.

І. Троняк (Париж, Франція).

Учитись з великих днів

Живемо в часах, коли пливуть одні великі події за одними, коли настають великі зміни. З тих змін можна і треба нам вчитись. Та, скаже дехто, ми вже так довго вчимось, а ніщо путнє з того не виходить. Та проте таки треба вчитись, бо наш остаточний успіх залежатиме від того, чого і як ми вчимось.

Світ ступає вперід. Ще вчора модерні речі — сьогодні вже перестарілись. І так в усіх ділянках життя. Цей процес поступає так скоро, що ми не годні в ньому добре зорієнтуватися. В нашій типово східній психіці — ми реаґуємо загально повільно. Виходить часто так, що українець кинений долею тисячі кільометрів від батьківщини, думає частенько таки далі своїми „загуменковими" категоріями. Правда, на це можнаб глядіти з двох сторін. З одного боку — це добре, бо кажеться, українець не губиться в чужому йому світі, задержує своє „я", заховує свої традиції і т. п. Коротко — українець, деб він не був, задержує своє українство і... свій типово український підхід до справ. Ця ціха сильного в індивідуальності нашого народу — є позитивна, і є запорукою нашого майбутнього. Ми не станемо ніколи бездушними машинами - роботами.

У нас безграничне стремління перетопити все, що приймаємо зі зовнішного світу, на наш щиро український лад, щоб оформити наш світ так, як ми його бажаємо бачити. Наша стійкість і вірність нашому світові є теж запорукою, що в нас ніколи не стануть панівними якісь південні, західні чи північні впливи. Вони стануть лиш товчком до нових напрямних думок і діл, а перекуті та перетоплені українською духовістю, будуть щиро українськими надбаннями. Прикладів завершених процесів з різних ділянок нашого життя, що свідчать про вище сказане, на це доволі.

Це все відноситься однак до процесів в рідному краю, в Україні; де наш нарід живе на своїй землі і де кожній камінчик і кожній кущик дає йому все, на кожному кроці, цю певність, відвагу і довіря до діл і думок, що їх можна мати лише в батьківщині.

З другої сторони — повільність реакції й орієнтації не є корисною, а то й шкодить нам першусього на чужині. Очевидно, тут в Франції, далеко від нашої батьківщини, ми не сміємо забувати „хто ми, чиї сини"... Чужина однак вимагає скорої орієнтації в подіях і негайне пристосовання себе до них і до неї. Це можна зробити без найменшої жертви з власних надбань, з нашого „я"... Требаб собі лиш усвідомити добре обставини в яких ми зараз знайшлися і глянути дещо вперід, відслонюючи, нашими людськими сподіваннями, плянуваннями і обчисленнями, таємний серпанок майбутнього. Тоді вихід з положення і доцільність думок та діл — будуть ясні і правильні.

Кожний з нас стремить до добра. Шляхи, що ними йдемо до нього — є різні. І ось — у нас легко заходять гострі непорозуміння; саме з цих причин, що цих людей, щирих українців, що зуміли скоро переставити свою систему думання та ділами підкреслюють свій реалізм, — не розуміють ті, котрі ще залишились в думанні позаду, дома, ще не зорієнтувались, або живуть до сьогодні в світі, що вже перестав існувати. Як ми вже згадали — процес великих змін відбувається під сучасну пору дуже скоро і нам він болюче дошкулює...

Звернім однак на нього увагу і застановімось над нашим поступованням. Взаїмна вирозумілість — являється на чужині одною з рушійних сил і є, мов цемент, що посередно зеднує людей одної крови, синів одного народу, — хай із різними поглядами.

Коли ми говоримо, що український світ і духовість щойно оформлюється — тоді мусимо рівночасно бути вирозумілими, що цяж духовість і цей наш світ шукає все то нових доріг, шукає змоги свого завершення. На різних шляхах — ми ще й в різних обставинах. Всі разом однак — ми творимо один нарід, одну кров, один світ... І так нас, Богу дякувати, вже сьогодні світ бачить і оцінює. Не як поодинокі допливи і рукавч, лише як одну могутню ріку, що покищо розливається по широких чужих полях, шукаючи свого власного русла, щоб доплисти до моря вільних і щасливих народів. Свідомість цього — ніколи не випровадить нас з рівноваги і не скаже нам зразу виповісти війну і знищення рідним братам. Переконливих арґументів для всіх, що їх бажаємо привернути до себе ,або скерувати на правильний шлях, — шукати нам не в силі матеріяльних дібр і ворожих підшептів, лише в силі нашого власного духа, в могутності, простоті і чистоті думки та в доброзичливості нашого серця. Бо правдиво любити — це значить бажати комусь добра для добра...

— Ми великі індивідуалісти. Часто на чужині шукаємо негайного признання для наших діл і успішних починів. Забуваємо, що признання за сповнений обовязок — загально дає лиш історія. Вона оцінює — чи почини одиниць і ґруп були сповненням обовязку, чи понад нього вийшли, або були лиш мрійницькою імпровізацією... І тут, щоб „знайти спокій душі" — належалоб лиш застановитись над власними ділами, їх проаналізувати і спитати себе — якими вони стануть перед судом історії. — Ми бачилиб, як мало ми маємо право ставляти домагання до когонебудь.

З нашої сильно розвиненої індивідуальності випливає теж шкідливе і руйнуюче нас самих непризнавання, а то й доптання наших авторитетів, що звичайно звязані з одиницями. Одиницю, як авторитет, належить завжди відрізнити від

ІЛЛЯ ЧАЙКОВСЬКИЙ.

ЛЮБОВНИЙ ЛИСТ

— Значить — вона відїхала!

— Та воно мусіло якось скінчитися — здвигнув раменами мій друт розсівшись вигідно на кріслі. — Відїхала, бо... бо батьки її перенеслися до Гребенова. Автім...

Мій друг усміхнувся, а далі мовчки задивився в ріг кімнати, де причаїлися вечірні сутінки. На столі, на долівці, на залізній причі — скрізь валялися порозкидані книжки. Невеличка шафа — і ця була ними заповнена. Ніде ніякого статку крім отих його німих дорадників.

Мене цікавила журба мого давнього шкільного товариша, що всіма силами старався бути реалістом, хоч на те ніяк не дозволяла його справді нереальна вдача. Вона мене цікавила і бавила заразом.

— Може і не зірвалаб з тобою, — озиваюся — але ти своїм холодом заморозив її почування.

— Здивований — звернув лице до мене.

— Так гадаєш? — спитав. — Може і так. Хто його знає...

Кивнув байдуже головою і відвернувся з неохотою.

— Гадаєш, що Ліда відїхала огірчена на мене? — сказав по хвили. І я так думаю. Їй засіди були якісь примхи в голові, хоч я заєдно пригадував їй, що ми живемо на землі, а не в країні казки. Так, нераз виникали між нами суперечки, коли вона ставила фантастичні гороскопи. Правду говориш, по тім всім вона мусіла знеохотитися, тим більш, що якийсь там сальоновий лев став дівчині піддобрюватися. Але я не винуватий, далебі...

Я вірив йому, бо він належав до тої породи людей, яка не всилі нікому вчинити кривди, хочби сама того бажала. В невинности мого друга я був свято переконаний, однак щоб його спонукати до признань, я повернув недовірливо головою.

Друг з глибоким докором глянув у мою сторону.

— Передовсім — сказав сумовито — вона сама почала. Знаєш, який я до дівчат... А тоді немов щось прочуваючи, я як міг ухилявся. Але послухай мене! Я мешкав тоді у столяря на Жовківськім... І так само, як тепер, жив тільки зі своїми книжками... Обставини від мене того вимагають. Увесь світ не обходив мене тоді крім тих цілей, що їх я собі поставив. Само собою, що серцеві справи мене ще найменше обходили.

— Цікаво, чи зміниш коли своє відношення до жінок.

— Про те вже небаром зможу сказати. За пару місяців скінчу з цими проклятими скриптами, я стисну дипльом, а тоді... Але до іспитів ще багато води пропливе.

— Заздрю тобі твого замилування до праці.

— Смійся здоров, але тоді я буквально оминав всього, що моглоб мене відірвати від праці. Та мені наперекір лихо таки завзялося.

— Хто?

— Ліда! Мешкала в тім самім будинку, тільки дещо вище, з батьком і матірю. Зовсім виразно провокувала мене своїм поведенням. А в мене були важніші справи, ніж флірт. Аж тут одного разу хтось стукає до дверей. Отвираю — вона! Входить і усміхається так якось таємно... „Вибачте — каже, — ви студент фільософії, знаєтеся на стилізації — я дуже просила би написати мені листа". Щож — гадаю, — напишу їй цього листа. Приладив все, що треба і питаю: до кого і якого характеру має бути письмо? Урядове може?... Дівчина спаленіла. „Де там — каже — лист це до мого судженого... Ви розумієте"... Розумію... „Отже прошу писати... але потім ви самі уложіть його як слід: не йде про зміст, тільки щоб був запашний у словах і переконливий у почуваннях. Єдиний Ромцю..." Чи я добре чую, панно Лідо? — питаю здивований, почувши власне імя. „Так — каже усміхаючись таємно, так він називається..." Якось ми врешті склали того листа, дівчина подякувала і пішла.

Мій друг схвильований перейшовся по кімнаті, дослівно ступаючи по книжках.

— Уяви собі моє здивування, коли на другий день поштар приніс мені лист, що я сам його писав. Пожди голубко — думаю собі — пожалуєш ти, що на світ народилася. Та вона, бач, уникала мене. Аж за кілька днів я приловив її. Щож то — питаю, — жарти строїте собі з мене?...

„Як я сміла би! — відповідає — я бажала собі пізнати вас, та не мала іншого способу на те.

— Чого ви не сказали мені всього просто в очі?

— Я не мала сміливости.

— Не мали сміливости сказати, що „що"?...

— Що хочу з вами познайомитись.

— А тепер познайомились уже?

— Та ніби...

Так я і з нею не договорився.

— Чим же це скінчилось? — питаюсь.

— Та нічим. Думаю тепер над тим, чи вона таки зажартувала собі з мене чи направду шукала зі мною знайомости.

— Ну, і...?

(Докінчення на стор. 4-тій).

ВІД 1. КВІТНЯ ЦЬОГО РОКУ ДО ЧАСУ ВІДБУТТЯ 21-ШОЇ КОНВЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ КОЖНА ДЕЛЕҐАТКА Й КОЖНИЙ ДЕЛЕҐАТ ПОВИННІ ПРИЄДНАТИ СОЮЗОВИ КОЖНОГО МІСЯЦЯ НЕ МЕНШЕ ЯК ОДНУ НОВУ ЧЛЕНКУ ЧИ ОДНОГО НОВОГО ЧЛЕНА

ДЕРЖАВА

З якоїсь нагоди звернув увагу Сталін на те, що на міжнародніх нарадах Британська Імперія має не один голос, а шість голосів: Зєдинене Королівство, Канада, Полудинева Африка, Австралія, Нова Зеляндія, Індія. З якої причини? Бо кожна з них представляє окрему політичну цілість. Сталін, кажуть, нікому не вірить; він всіх підозріває. Шість голосів Британської Імперії на міжнародніх зборах не давали йому спокійно спати; він бачив в тім підступ хитрих англійців, а як не підступ, то бодай можливість підступу в будучині. Як би перед підступом забезпечитися? Своїм підступом. В грудні 1943 р. на конференції „великої трійці" в Тегерані інформується Сталін, ніби принагідно, в прем. Чорчіла про відношення британських домінів до Великої Британії. 1. лютого 1944 року оголошує Сталін декрет, яким признає 16 союзним републикам Совєтського Союзу право мати свої комісаріяти закордонних та військових справ. Це викликує сензацію. Дехто толкує це, як внутрішню реформу Совєтського Союзу без значіння в міжнародній політиці, дехто добачує в тім плян Сталіна забезпечити собі на міжнародніх зборах 16 голосів проти 6 британських. В Зєдинених Державах підносяться голоси, що як Сталін дістане 16 голосів, то Рузвелт повинен зажадати для себе 48 голосів — по одному за кожний стейт. А кожний стейт Зєдинених Держав вважає себе суверенним стейтом, самостійною державою. Сталін присів. Його хитрий плян може піти проти нього, бо 48 голосів Америки в додатку до 6 голосів Британської Імперії це остаточно 54 голоси проти його 16. Не добре. Мовчав Сталін цілий рік. Думав. Аж приходить конференція „великої трійці" в Ялті. Там Сталін виходить з новим пляном. Не домагається на міжнародніх конференціях голосу за кожну з 16 совєтських републик, бо вони справді не всі однаково розвинені. Одначе, що скаже на те, як поставлю домагання бодай за двома додатковими голосами — одного за Україну, другого за Білорусь? Президент Рузвелт мабуть думав засоромити Сталіна, бо відповів без великої застанови: Як Росія дістане три голоси, то й Зєдинені Держави зажадають для себе трох голосів. „Згода!" каже Сталін. Прем. Чорчіл, як представник Великої Британії — джерело цілого клопоту — міг на це тільки здвигнути раменами і сказати: Щож, як ви так легко годитеся, то й я не буду противитися. Можете мати по три голоси.

Американський тижневик „Нюсвік" описує цю сцену трошки іншими словами. Каже він, що питання про три голоси вирінуло в Ялті в такий спосіб: Сталін поставив през. Рузвелтові питання, чи Филипіни мають бути зарепрезентовані. Президент сказав, що так. Тоді Сталін запитав, чи деякі з більших стейтів американської спілки, як прим. Тексас, не схочуть мати „окремих делеґацій. Президент засміявся і сказав, що ні. Сталін говорив дальше: „Чи можете мені дати святе слово, що Тексас ніколи не виступить з союзу і не зажадає окремого представництва?" Президент сказав, що не може дати такого законного запевнення, одначе ціле питання є абсурдне. Та Сталін наставав і остаточно прийшло до компромісу—три голоси замісць шіснадцяти, яких Сталін зразу домагався.

Як би оця угода була включена в заяву, видану по скінченню нарад „великої трійці", то можливо, що при інших не менше абсурдних рішеннях вона не була би звернула на себе спеціяльної уваги та опозиції. Та якось воно так сталося, що в заяві про неї не згадано. Вона остала тайною, поки не виявила її — невідомо, з якої саме причини, — таки канцелярія през. Рузвелта. А люди далеко більше люблять звертати увагу на те, що тайне, як на те, що навіть гірше, але явне. Тайна угода в Ялті викликала в Зєдинених Державах обурення і протести до то. міри, що уряд през. Рузвелта вважав за відповідне завчасу оголосити публично, що він відступає від свого домагання трох голосів на міжнародніх зборах для рівноваги з голосами Совєтського Союзу. Таким робом през. Рузвелт висмикнувся від неприємности. Остав лише Совєтський Союз з своїм домаганням трох голосів: одного за Росію, другого за Україну, третього за Білорусь. Виглядає, що Совєтський Союз, чи властиво Сталін, від цього домагання вже не відступить...

Деякі розгаря (ю.ені американці не здають собі з того справи. Доказом того може послужити кореспонденція Р. Т. Бавмена до виннеґського щоденника „Трібюн" з Вашінґтону 4. квітня. Говорить Бавмен про конференцію в Сан Франсиско: „Росія мусить доказати, що Україна і Білорусь є „суверенні нації", щоби дістати за них голоси".

Цікаво, кому то має Росія це доказати. Хто буде тим суддею, перед яким Росія малаб відповідати на поставлені їй питання і давати докази. Небезпека є, що Росія може сама приняти ролю судді і зачати суд над тими, що хотілиб її судити. Для Росії це вже не першина. І Росія має деякі дані для того. Вона не приходить до Сан Франсиско просити ласки для себе, або змилування над собою. Все те вона вже давніше дістала і дістала тоді, коли навіть не просила. Тепер вона приходить до Сан Франсиско в почуттю своєї сили і з переконанням, що вона може диктувати тим, що хотілиб її приязни, або її ласки. Не схочуть Зєдинені Держави годитися з нею, то може Росія сказати: „Як вам наше не в лад, то ми з своїм назад — і побачимо, що ви самі будете робити". Хіба сліпий може не добачити, що якраз в цім напрямі йде тепер російська політика. І саме на те натякав британський міністер закордонних справ Іден, коли сказав недавно, що конференція в Сан Франсиско — це „може остання нагода для світа". Хто не хоче цеї нагоди змарнувати, мусить дуже уважно робити кроки вперед. Ціла річ є в тім, що Росія має тепер бич в своїх руках, а дали їй бич в руки прем. Чорчіл і та през. Рузвелт своїми постійними уступками.

Погроза Бавмена, що Росія мусить дати докази, в найгіршім разі передчасна. Певна річ, що Росія не дасть доказів, що Україна та Білорусь є суверенні нації, бо — як би від неї таких доказів вимагати, то треба би також вимагати доказів, що Індія є суверенною нацією, а таких доказів від Британії Зєдинені Держави не зажадають. Тимбільше не зажадають всяких будь доказів, ні від Британії ні від Росії менші держави, що дрожать перед ними. Одним можна себе потішати, а саме тим, як питання дійсної державности України та Білоруси взагалі буде піднесене. Нехай воно й не буде позитивно вирішене, то все таки саме піднесення його буде свого роду задокументуванням погляду світа на суверенність України та Білоруси і запереченням претенсії Москви, що вони мають волю та незалежність, або що вони держави в загальнім розумінню того слова.

Бо в жаднім розумінню того слова Україна та Білорусь не є державами. Як каже „Українська Загальна Енциклопедія", — твір понад всякий сумнів науковий і безсторонний, а не партійний, політичний, — „держава — це зорганізована суспільність даної території, яка має свою зверхність і свої закони". Є держави всякого роду — монархії, диктатури, републики — але своя зверхність і свої закони є в кожнім випадку прикметами держави. А Україна під конституцією Совєтського Союзу якраз цих прикмет не має. Вона має зверхність чужу і закони чужі. В порівнанню з Україною під Совєтським Союзом навіть Індія має більше прикмет державности, бо її зверхність є тільки частинно чужа, а закони свої, — ухвалені таки індійськими законодатними тілами, а не накинені згори з Англії. В порівнанню з Україною навіть канадійські провінції мають на ціле небо вищі прикмети державности, бо кожна провінція має завжди зверхність свою власну і закони свої власні. Це може виглядати на абсурд, але американці мають всі основи для того, щоб домагатися на міжнародніх зїздах представництва і голосу за кожний з своїх 48 стейтів, як що Росія має дістати голос бодай за Україну та Білорусь. Бо Україна та Білорусь, на жаль, є досі тільки географічні та етноґрафічні поняття, а в жаднім разі не державами. Назва „держава" в приміненню до України або Білоруси — це обман і глум. — („Український Голос").

З ДУМОК

Війна...

В історії людства не було століття без якоїсь більшої війни: В давньому Римі Нума Помпілій збудував був святиню богови війни Янусови і поручив, щоб її брами були замкнені лише на час миру. Та двері святині Януса були майже постійно відчинені... Не було миру.

І так по цілому світі!

Перша Світова Війна, якої гаслом було „забезпечити світ для демократії" (гасло Аліянтів!) закінчилась офіціяльно одинадцятого вересня 1918 р.

Велику ціну заплатив світ за той кривавий експеримент...

В роках 1914-1918 шістьдесять пять мільйонів людей покликано до зброї, одних за цісаря чи царя, других за демократію, а майже всіх, як голосилося, — „За Бога і край"...

Девять мільйонів було вбитих у боях, двацять два мільйони ранених, пять мільйонів пропавших без сліду...

Матеріяльні страти виносили двіста сімдесять білїонів долярів.

Страшна ціна! А кілько сліз, кілько особистого щастя зложено добровільно чи насильно на вівтар Януса!

Та ці жертви, хоч які великі, не забезпечили світа для демократії. На руїнах виросли диктатури — як гриби по дощі.

І так світ опинився знову в огні і крові, а гаслом Аліянтів є знову — демократія.

Кілько буде коштувати ця друга світова війна, ще не знати, але ціна буде цілком певно страшна. Та думка, що історія повторяється, що за двацять чи двацять пять літ буде нова подібна війна, ще страшніша. Така думка повинна застановити навіть циніка.

* * *

Пізно!...

Я не раз і не два питав себе і других, чому многі із наших імпрез починаються часто далеко поза оголошений час. От недавно пішов я на Шевченківський концерт, що був заповіджений на шесту годину вечера, а почався точно в годині семій.

Здається, що цей звичай опізнення привезли наші люди із старого краю, де годинник був рідкістю. Це так було тому кількадесять літ. Тоді там сонце заступало цей винахід. Іване, пізний Іване, вставай, таже сонце „вобіда"! Знов іншим разом, „на дві кочерги" — кликала Ріваниха на свойого супруга. І Іван вставав, чухав потилицю і брався до діла...

Деколи Івана покликали до суду, і тоді, щоби не спізнитися, бо, „пани не будуть чекати" — він приходив дуже завчасу і годинами висиджував на сходах „суду".

Та тут у новому світі, у світі бизнесу й індустрії, без годинника жити просто неможливо. Попробуй прийти до роботи запізно... І до роботи, до фабрики, до майни йдуть наші люди на час, але не на концерт.

Така практика дуже негарна й некультурна; від неї чути лінивством, байдужністю.

Йдеш пізно на концерт! Чому? Чи не маєш досить пошани, скажім, для Шевченка, щоб на час явитись на його святі. Думаю, що нераз такий „пізний" хоче показати, що він такий важний, що на нього почекають. І у многих випадках люди чекають. Також велика страта часу ізза такої практики. Бо як сотки людей чекає одну годину — то це сто годин змарнованих.

Нераз цілі громади спізнюються; от дають Шевченківський концерт в половині квітня замісць на початку березня. Це свідчить, що в нашому народному життю якась недостача; бракує в ньому порядку, точности, запалу, лету. А прецінь Леся Українка такого собі бажала: „Я хочу, щоб українці стали вірлами!"

* * *

У величезній Міській Бібліотеці в Філядельфії є кілька українських книжок, чи то книжок про Україну. Там я доглянув Історію України Михайла Грушевського, на англійській мові, дар — „Укрейніен Нешенел Віменс Ліґ оф Америка, Інк.".

Книжку подаровано до бібліотеки з початком 1942 року.

Ну, і чи читають нашу Історію? До цього часу книжка була визичена двацять пять разів, постарілась і вже носить сліди зуба часу і уживання.

Хто читав її? Професор історії у котромусь із філядельфійських університетів? Редактор? Не знаю! Може неодин із тих читачів „відкрив Америку" — тобто нову націю, про яку знов мало або нічо. Він — той читач — певно думав і говорив з іншими про своє відкриття.

Так, книжка в публичній бібліотеці робить свою роботу тихо та певно! Памятаймо за це!

Наум.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ШІКАҐО, ІЛЛ.

Рішили поперти морально й матеріяльно Український Конгресовий Комітет.

Ліга Американців Українського Походження запросила делеґатів шікаґовськоог громадянства на річні збори в дні 21. квітня, на яких обговорено наше народне життя в Америці, а зокрема працю і завдання Українського Конгресового Комітету. Вислідом тих нарад являється отсей Комунікат:

Українська шікаґовська громада рішила на своїх Річних Зборах з дня 21. квітня б. р. голосами своїх делеґатів зібраних на запрошення „Ліґи Американців Українського Походження" заявити наступне:

1. Вважає дуже потрібним вислати українську делеґацію до Сан Франсиско, щоб там, де лише можна, боронити українську справу.

2. Того роду делеґація має бути вислана Українським Конгресовим Комітетом, бо лише він всеціло репрезентує і повно-правно заступає українську збірноту в Злучених Державах.

3. Українська громада в Шікаґо дасть Українському Конгресовому Комітетови як моральну так і матеріяльну підтримку на висилку тої делеґації і на інші потреби.

4. Щоби слово закріпити ділом Ліґа Американців Українського Походження залучає чека на суму $303 і листу жертв, що зложили на згадану ціль.

5. Ліґа Амер. Укр. Походження скликає на день 20-го травня ц. р. „Масове Віче" в Шікаґо для докладного виробдження дальшого пляну праці й збірання фондів в користь української справи!

Отсей комунікат підписали за Ліґу Американців Українського Походження: Роман І. Смук як голова, а Тарас Шпікула як секретар.

На згадану суму зложились жертви таких жертводавців: по $25: адв. Роман Смук, Тарас Шпікула, Степан Куропась, Антін Партика, Н. Н., Михайло Петрів, і Бр. Св. Николая, від. 106 У. Н. Союзу; з $15 Братя Оленці; по $10: Іван Меґас, Іван Дужанський, Михайло Попіль, Дмитро Дякун і Василь Музика; по $5: Ізидор Левтюх, Іванка Подола, Василь Пилипів, Дмитро Максимюк, Максим Фединський, Олекса Любас, Филип Васильовський, Михайло Баран, Іван Сливка. Бр. Св. Стефана, від. 221 У. Н. С., Григорій Матвіїв, і д-р Семен Кочій; Микола Подний $3. Разом: $303.

ЖАРТИ

Життя у военному часі.

В одним ресторані в Шікаґу завішені на стінах зазиви до гостей, щоб вони були вибачні коли услуга не є відповідна, бо є воєнний час. У зазиві сказано між ін.: „Ми не прохаємо у Вас прихильности, але як у Вас є якесь вирозуміння, то ми його використаємо". У зазиві поданий на те такий приклад:

Одна наша вейтерка в часі, коли подають снідання, принесла на замовлення гостеви каву й припечений хліб. За десять мінут вона щойно принесла замовлений сок з помаранчі. Гість висловив своє невдоволення, бо дівчина повинна була принести наперед сок, а потім каву. Але дівчина, не втімивши, питається гостя: „Чи ви жонаті?" — „Так, я жонатий, але що це має спільного з вашою обслугою?" допитується гість. — „Як ви жонаті, то чому ви не снідаєте дома?" пояснює дівчина.

—о—

Мірило гарячки.

Молода дівчина з ясно-червонавим волоссям зголошується до шпиталю на роботу при пацієнтах. Запитує її наглядач у шпиталі:

„А що ти моглаб тут робити, дівчинко?"

„Та я, гм, та я... я моглаб міряти температуру хворим".

На це наглядач: „Ти скорше моглаб підвести у них температуру, ніж її міряти".

ІЛЮСТРОВАНА
ІСТОРІЯ УКРАЇНИ
з додатком
НОВОГО ПЕРІОДУ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ
за роки від 1914 до 1919.
Написав МИХАЙЛО ГРУШЕВСЬКИЙ
Ціна $3.00.
Ця книжка обовязково повинна бути в кожній українській хаті.
Замовлення враз з належитістю слати до:
"SVOBODA,"
BOX 346, JERSEY CITY, N. J.
З Канади треба платити тільки американською волютою.

КНИЖЕЧКИ
— для —
МОЛОДИХ ЧИТАЧІВ
ДЛЯ САМИХ НАЙМОЛОДШИХ.
Нині, коли кожна дитина, кожний хлопець і кожна дівчина, читає книжечки з наймолодших літ, не можна й наших дітей, хочби наймолодших, лишати без книжечки.
Наступні книжечки можуть ущасливити молодих читачів:
ЗОЛОТА РИБКА, Мирона Долі. Віршована казка з ілюстраціями А. Манастирського ...... 15¢
ЛИХО З ВОГНЕМ, віршоване оповідання для молоді. Написав Дід Модест, ілюстрував А. Манастирський. Ціна ...... 15¢
ПРИГОДИ КАЧУРИКА, написав Б. Герц, з рисунками ...... 15¢
ПЕТРУСІВ СОН, оповідання, написав Модест Левицький, ілюстрував Е. Козак ...... 15¢
МАТИ - СТРАДАЛЬНИЦЯ. Образець із побуту українських виселенців в таборі у Ґмінді. Написала Марійка Підгірянка, ілюстрував А. Манастирський ...... 15¢
ВСІ ЦІ КНИЖЕЧКИ РАЗОМ 50¢.
Замовлення шліть до
"Svoboda"
BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

принципу, чи ідеї, що їх ця одиниця заступає. У нас не відрізняється особи від принципу і через це у нас дуже часто лучаються непорозуміння... особистого характеру.

— Доля розкинула нас по широкому світі. У ньому ми творимо собі свій власний світ, на взірок цього, що його носимо в серці. Півсвідомо ми змагаємо до його кращого оформлення... Зовнішній світ глядить на нас як на цілість.

Сьогодні багато пишеться у всесвітній літературі й пресі про европейський Схід, що зачинається, як сказав один француз, там, — де жінки в подертих ходаках ходять, хустини на головах носять, де шляхи розмокаї і де нарід довго жде по станціям на поїзди...

Ми додамо: де рішається доля Европи, де вставють до життя життєздайні народи, де могутні здібності східних словянських народів ждуть лиш змоги, щоб подарувати рідним краям і світові архитвори культури і техніки.

Великі уми Заходу вже відчувають, по строгій аналізі, снагу і невмолиму духову експанзію европейського Сходу. Аксель Шмідт пише про „Україну — край майбутнього" і цей твір німці веліли знищити, коли їхні голодні орди залляли були нашу батьківщину. У французькій пресі піддає нові думки до застанови і дискусії про европейський Схід проф. Зіґфрід і М. Моріяк. Своєрідною ревеляцією у світі стала надрукована у Швайцарії книжка п. Шубарта п. н. „Схід і Европа". В Америці заговорив про Схід і Україну знаменитою мовою американський публіцист В. Г. Чемберлин. Наша правда, що про неї Шевченко так гарно і пророче писав, дійсно виходить тепер щораз більше на денне світло. Бо коли Шубарт називає найбільшим фільософом европейського Сходу, що гряде, українського фільософа Григорія Сковороду, що „його хотів зловити — та не зловив", так, хоч він орудує весь час чужими нам назвами, ми знаємо сьогодні, а завтра довідається і п. Шубарт, що на Сході Европи існує, ділає і росте українська духовість. У склад народів европейського Сходу входить другий з черги відносно числа, висококультурний, сильний і здоровий український нарід.

Колеса історії нам не спинити. Запереченуванням чи непризнаванням дійсности — ми легко попалиб в самообман, а то поставилиб самі себе поза дужки нашого світу, що розвиватиметься на основі законів української землі, українських буйних степів, української природи, психіки, думки й духовости. Ми маємо право вірити в наше блескуче майбутнє. Всі познаки з різних ділянок нашого життя з останніх сто літ свідчать нам і доказують світові, що по закінченні боротьби за своє імя і назву, що була стерта з карти Европи, український нарід, як складова і провідна частина нового Сходу — буде шукати доріг і форм, щоб це здобуте і світом визнане імя закріпити і звеличити. Це ясне. Цим шляхом ішли перед нами усі життєздайні народи. Ось тим шляхом піде й український нарід.

Коли ми добре зрозуміємо, в якій стадії розвою ми є, то тоді напевно інакше зачнемо думати і ділати. У нас відпаде хоробливa дрібничковість, перебільшена вразливість, перечулення; ми зачнемо тішитися нашими авторитетами і себе взаємно більше поважати і цінити; в нас зродиться могутнє почуття єдности, приналежности до одного народу, од одного світу, а з цим усім збудиться в нас любов, що в імя добра українського народу буде вміти прощати нашим братам буденні промахи, або хвилеві помилки...

На чужині мусимо знати, що рідний край оцінюватиме тільки працю, положену в основи добра українства. Позитивні успіхи промовлятимуть на чужині недвозначно. Набуті на чужині українські церкви, школи, інститути, бібліотеки, притулки, чи видані нами книжки, промовлятимуть до всіх більше, як сотні вигодовних „великих" промов, відбутих засідань, зборів, віч, мітингів і пікнік... невиконаних десятиліттями проектів. Для українського світу тепер вже не вистарчить будь який блахман різних демагогів. Він жде великих діл, таких великих творів в усіх ділянках життя, щоб про них заговорив світ. І тому нам треба знати наперід, що все, що половою підшите, або обманом і кривдою пахне, буде від українського світу відпадати...

Як століттями відпадало...

Українська еміграція, що її в Европі нараховують тепер на сім мільйонів душ, стоїть перед великим завданням. Вона має бути цим здоровим звеном нашого народу, що лучитиме український світ з чужиною і його гідно заступати, здобуваючи всюди добру славу для української культури й українського імені. Вона має стати помостом, по нім ітиме знання і слава про Україну до наших сусідів, а звідси у весь світ.

Як довго нам доведеться на чужині жити — не відомо. На всякий випадок ми таки повинні вірити, що вернемось у рідний край. І вже тому нам треба старатись, щоб в Україну не принести лиш „великих слів велику силу".

Ми повинні вірити, що великі будні, що безупинно гудуть все новими подіями, всетаки повернуть нас нашій Матері, нас усіх — Україні.

На ясні зорі, на тихі води...

НЕВИДИМИЙ ЧОЛОВІК
ДУЖЕ ЦІКАВА ФАНТАСТИЧНА ПОВІСТЬ
Г. Г. Веллса.
Сторін 180. — Ціна 50 ц.
Замовлення враз з належитістю слати до:
"SVOBODA"
P. O. BOX 346
JERSEY CITY 3, N. J.
З Канади треба платити тільки американською валютою.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ—WANT ADS

Classified Department—BErgen 4-0237—BRyant 9-0582

WAR MANPOWER COMMISSION EMPLOYMENT REGULATIONS

Essential Workers need Statement of Availability. If transferring to less essential, need U. S. Employment Service consent in addition. Critical workers also need both.

Сущні робітники обовязані мати посвідку, що вони є до розпорядимости. При переношенню до менше сущних робіт мусять мати крім цього згоду „Юнайтид Стейтс Емплоймент Сервіс". „Критичні" робітники потребують те обох посвідок.

ПОТРІБНО МУЖЧИН

Мужчин — середного віку
Легка портерська робота
Гендімен
Стала робота в довголітній фірмі
$35 тижнево, 48 годин
Gladstone Brothers
473 Grove St., Jersey City, N. J.

Мужчин до вергавзу і ресів. клерка Мусить мати лайсенс драйвера. овертайм, повоєнна нагода. також помічника ресівінг клерка, не треба лайсенсу драйвера, добра платня.
Durham Dye Works
46 W. 19th St., Weehawken, N. J.

МУЖЧИН—ФАБР. РОБОТА
НЕ ТРЕБА ДОСВІДУ
80¢ на годину, час і пів за овертайм.
Телефонуйте Mr. Yates, As. 8-3000
RUG RENOVATING CO.
14-38 33rd AVE., ASTORIA, L. I.

РУЧНИХ ТКАЧІВ
Досвідчених
волимо у віці понад 40 літ
на Jacquard Looms
5-денний тиждень
час і пів за овертайм після 40 годин
Овертайм за суботи
Стала робота
Добра платня, приємні роб. умовини
SCALAMANDRE SILK
37-24 24th St., Long Island City

ОПЕРЕЙТОРІВ
дві ніделі юніон спеціяльні машини
ДОБРА ПЛАТНЯ
Сущна робота
WHITE TENT & CANVAS CO., Inc.
84 White St., New York City

FREIGHT HANDLERS
ДЕННА ПЛАТНЯ
Час і пів після 8 годин
PENNSYLVANIA RAILROAD
Голоситься 275 Bowery або
Room 204, 110 W. 42nd St., N. Y.

ПОТРІБНО МУЖЧИН

Залізних робітників — ковалів
Досвідчених, досить овертайму
добра платня
Повоєнна нагода
A. P. Williams
438 E. 102nd St., N. Y. C.

ПОТРІБНО ЖЕНЩИН

ФЛОР ҐЕРЛС. Жіночі, діточі спідні убрання. Найвища платня. **R & L**, 818 McDonough St, Bklyn, G L 5-6153

МОЛОДОЇ ДІВЧИНИ. робота в малім пломб. офісі, не треба досвіду. **Market Contracting**, 317 Greenwich St, N. Y.

ОПЕРЕЙТОРОК, zig-zag і звичайні машини. Також учениць, кілька-год. робота. Добра платня. Стала робота і по війні. **Gittman Co.**, 4723 Bergenline Ave., Union City, N. J.

ОПЕРЕЙТОРОК
досвідчених на Singer Machines
СТАЛА РОБОТА, ДОБОРА ПЛАТНЯ
Добрі години
CADILLAC SPORTWEAR
327 WEST 16th ST., N. Y. C.

Чембермейдс і клінерс, добра платня, добрі години, приємне окруження. **Hotel Surrey**, 20 E. 76 St., N. Y. C.

ПОТРІБНО МУЖЧИН І ЖЕНЩИН

ГОТЕЛЕВИХ РОБІТНИКІВ
Женщин і мужчин—без різ. на вік.
Добра платня—у всіх департаментах.
Стала посада
Досвіду непотрібно.
БЕЗ ОПЛАТИ АГЕНЦІЇ
До Готелів McAlpin, New Weston, Winslow, Wellington, і інших
KNOTT HOTELS
Безплатна услуга затруднення
234 7th Ave., bet. 23rd & 24th Sts.
Сущні роб. потр. посв. звільнення.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПРОВІД Є, А ДЕ НАША РОБОТА?

Як у розмовах так і в деяких дописах чути нарікання, що ми не маємо проводу для оборони поневоленого українського народу. Кажуть навіть, що наші провідники поховалися і не виказують належної праці, як це бувало попередними роками.

Ці закиди треба проаналізувати й видати справедливу оцінку. Наперед треба ствердити, що само положення є важке. Союзник Америки є рівночасно ворогом України, як вільної й незалежної від Росії держави. Нашим обовязком є ставати з союзником до перемоги над спільним ворогом, а заразом пробувати обороняти український нарід від винищення, якого допускається не тільки німець, але й наш союзник. Коли хто порівнує визвольну акцію громадян українського роду з подібною акцією інших громадян, хай візьме й це положення під увагу. Отже, як хто з американців українського роду дібеться розмови з американським урядом, то вже сама розмова не легка, бож треба мати на увазі інтереси Америки, а притім і оборону поневоленого українського народу.

Поликуватися на те, що, мовляв, інші представники більше діяльні, не має порівнання. Майже кожний нарід має свою державу і тому має представництво дипльоматичне у Вашинґтоні. Отже державні народи мають своїх урядових людей, що за них говорять, а в нас є цілком інакше.

Друга справа така: Отаманщина в нас не переводиться. Це було нашим історичним прокляттям і ми з цього ще не вилічилися. Горбатого хіба аж могила напростує. Тепер появилася в нас отаманщина навіть у допомоговій справі. А як є отаманщина і люди при цій нагоді хочуть вийти наверх із своїми амбіціями, то рядовики змісця мають оправдання. Мовляв, „не знаю, на чиї руки складати допомогу. Ліпше заждати, аж самий вишлю". А то не правда. Бо хто хоче давати поміч, той знає, як дати і кому дати. Отже недовіря до проводу поширюють отамани, а для себе домагаються признання за кириню.

Третьою бідою є наша незорієнтованість. Ледви якийсь большевик або зміновіховець поведе аґітацію, щоб висилати до уряду протести проти зазіхань поляків на Львів, то неодин із щирих українців зараз це потверджує: „Аякже, та то знаменита робота. Таки правда, а наші провідники нам того не кажуть". Але ось що: Як большевик каже вам висилати телеґраму, щоб Львова не дати Польщі, то йому це легко. Бо то Совєти вже прилучили Львів для себе. Після них, хто не хоче Львова для Польщі, то це значить, що хоче для большевиків. Через те український провід має важку проблему. Тому, як казати, щоб Львова не віддавати полякам, то водночас треба зазначити, щоб не віддавати його москалям, бо Львів є на українській території. Отже треба домагатися самостійної української держави і признання Львова для незалежної України. Та як так справу поставити, то большевики зараз страшать наш загал, що наш провід розбиває Росію, отже тим самим шкодить Америці. Наш щирий, але часом неосвідомлений громадянин змісця настрашиться і не підтримає домагання нашого проводу, але ще й з большевиком та з отаманами нераз закличе: „Таки наш провід не хоче вільного Львова".

От і маєте громадяни вияснення. Та як із тим виясненням дістатися до безкритичного „русина", то на це ніхто не находить ради.

Крім цього треба тямити, що вияснювання українського положення не є єдиною працею нас самих чи нашого проводу. Таж проти нас іде зорґанізована сила наших ворогів, і то ворогів сильних, могутніх. А як наш провід не викажеться успіхом праці, то наш простодушний громадянин зараз знеохочується і замісць дати ще сильнішу підтримку, він ще й сам знеохочує провідників, або навіть підпомагає акцію ворога.

Ось те все треба мати на увазі, заки прийдемо до розбору праці нашого проводу.

Колиж йде про провід, то треба памятати, звідки він узявся. Отже Український Конґресовий Комітет був створений на Українськім Конґресі у Вашинґтоні, а перевибраний на другім конґресі у Філядельфії. Якщо цей провід недомагає, треба сказати в чім недомагає і зажадати від нього доповнення праці. Але, заки хто поставить таке жадання, мусить наперед запитатися, чи наш провід має відповідні фонди від нашого загалу. Як нема відповідних фондів, то може бути двояка причина: Або провід не жадає їх від нас, або ми не даємо. Коли читаємо наші ґазети, то майже в кожнім числі находимо пригадку: „Жертви посилати на адресу...". Чи це не вистарчає для тямучих людей? Хіба, що хтось може думає, що то провід має лише збирати гроші, а не робити за них роботи. Певно, як хто так поставить справу, то хай іде спати... Провід має дістати фонди на працю, а ця праця така різнородна, що мало хто збагне.

Правда, є в нас ще орґанізація, котра має на ціли виключно гуманітарну акцію, збирання жертв, а це є Українсько - Американський Допомоговий Комітет. Отже, як хто не хоче займатися політичною акцією, так хай помагає хоч гуманітарній справі.

Тут пригадати треба, кільо то труднощів було із створенням такого комітету. А як уже труднощі переборені і справа наладнана, то ввесь загал повинен кинутися до акції.

Але тут знов мала замітка: Як хто хоче акції, то нехай не домагається, щоб про кожний цент, який він дає, писати в ґазетах. Бо то вийде таке, що не жертва нам на умі, а наша честилюбивість! Знаємо чейже, що допомоговий комітет своєї ґазети не має, отже мусить шукати десь комірного, щоб оголошувати жертви. Якби так прийшлося заплатити за ті оголошення, то вони тільки коштувалиб, що на них треба видати всі призбирані жертви. Отже щоб з того вийшло? Хіба збирати гроші на те, щоб розславити чоловіка, який дав жертву? І на тім акція скінчилась би. Те, що наші ґазети поміщують викази імен жертводавців, не є правильне. Ґазета коштує, її також треба втримати. Загал читачів не інтересується никлем, даймом чи навіть доляром, дарованим кимось там. Що іншого, як би хто дав тисячку, тоді це новинка. Але „квотер" або навіть і доляр — це не новинка. Отже хай люди привикають давати жертву без заплати, бо як хто хоче заплати, хочби в формі слави, то це не жертва. Бо кого то ми ошукуємо? Отих, що гинуть в Европі і яких треба рятувати? Для них не важне хто дав, але щоби дав і їм життя врятував.

Тож коли ми робимо щось для рідних братів та для рідного краю, не випоминаймо нікому, не жадаймо заплати там, де ніхто її не може дати, але вдоволяймося тим, що наше сумління дасть нам признання. А вже цілком не догоджуймо собі наріканням на провід, бо це шкодить.

М. Дасискиба,
Бостон, Масс.

DURING the amphibious invasion of Southern France, Lieut. Ray Hamilton Allen, U.S.N.R., led his unit close to an enemy held beach and delivered withering rocket fire against hostile defenses. By his cool courage and inspiring leadership under fire, he contributed materially to the effective neutralization of enemy defenses. For this heroic service he received the Bronze Star. Amphibious warfare requires scores of ships and it takes War Bonds to provide them.

Любовний лист
(Докінчення зо сторони 2-гої)

— Я рішив попробувати її методи. Напишу лист до її товаришки Марусі і заадресую до неї.

— Я не знав, що на це сказати і пішов. Приходжу на другий день. Бачу в кімнаті порядок і на стіні чудову китицю цвітів.

— А це що?

— Я почав пять разів писат лист і не виходить. Видко, що писати для інших це лекше. Я рішив купити цвіти, і післати Ліді. Коли вона догадається від кого, тоді вже напишу лист.

— А якжеж ти будеш знати, що вона догадається?

— Коли не буду знати... то запитаюсь листовно, чи дістала.

Я вийшов від нього, щоб принести термометер. Хлопчище напевне мав гарячку „амороза".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Тов. ім. Івана Франка, — від. 241, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться 5. травня, точно в годині 6. ввечір. Обовязком кожного члена є прийти на ці збори. — Уряд.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Бр. св. Юрія, від. 379, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться тиждень пізніше, то є 13. травня, в годині 12:30, в домі Відділів, 845 Н. Вестерн Еве., з причини Великодних Свят. Просимо членів прийти на збори, бо є дуже важні справи. — За уряд: Г. Бобик, предс.; М. Фединський, кас.; В. Пилипів, секр.

ПЕТЕРСОН, Н. ДЖ. — Збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64, відбудуться 5. травня, в год. 7:30 ввечір, при 435 Мейн ул. Просимо членів прийти на збори численніше, бо є багато справ до полагодження. Члени це знають, що вкладку треба платити кожного місяця, тому просимо про кооперацію, за щ згори дякуємо. Купкуйте бонди при 7-мій позичці! — За уряд: С. Вінярський, предс.; М. Матияш, секр.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

М. П. — Не можемо використати. Ось те „на чужині" було добре тому 30 років, але не тепер. Тепер треба „снити про весну" на дещо інший лад, щоб відповідав твердій дійсности. Так нам здається!

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
847 N. FRANKLIN STREET
PHILADELPHIA 23, PA.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Помер довголітній член Тов. Укр. Клюбу Поступового, від. 70 У. Н. Союзу в Джерзі Сиґі, Н. Дж.,

АНДРІЙ ВОЗНЯК.

Покійний походив із села Рехваля, пов. Горлиці, Західна Україна. До У. Н. Союзу вступив у 1911 р. Полишив у смутку жінку Анну, сина Івана, що служить при амер. армії, дочок: Марію замужну Далас, Ґелену замужну Шмелцер, і Любу.

Похорон відбудеться в середу, 2. травня 1945, в годині 9. рано, зпід ч. 79 Сусекс ул., до укр. гр.-кат. церкви св. Петра і Павла при Сусекс і Ґрін вул., а відтак на цвинтар Голі Нейм при Вест Сайд Евені.

Просимо членів Тов. Укр. Клюбу Поступового, від. 70, котрі вільні від праці, взяти участь у похороні. — В. Й. П.!

В. Кушнір, секр.

ГОРИ ГОВОРЯТЬ

Роман у 2-ох частях
знаменитого повістяра
Уласа Самчука
Сторін 194. — Ціна $1.00.
Замовлення разом з належитістю слати до:
"Svoboda"
P. O. BOX 346
JERSEY CITY 3, N. J.
З Канади замовлення треба платити американською валютою.

"The purpose of this work is to present the principles of Ukrainian grammar in English for those who would like to learn the Ukrainian language. It is hoped that the grammar will meet the demand of both Ukrainians and non-Ukrainians: the former desiring to gain a proficiency in the language, and the latter wishing to get an understanding of it."

From the Foreword to—
Ukrainian GRAMMAR
— by —
ELIAS SHKLANKA, M. A. (Chicago)
$1.25.
Svoboda Bookstore
P. O. BOX 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЛІКУЄМО ХРОНІЧНІ НЕДУГИ
ШЛУНКА, ШКІРИ, НЕРВІВ
ГЕМОРОЇДИ Й ІНШІ ЗАПАЛЕННЯ КУТНЬОЇ КИШКИ
Нирок, міхура, шлунка і внутренностей забурення. Катар і хронічні боляки, біль у крижах, загальне ослаблення і хронічний ревматизм і сцятику. Лучі Екс, екзамінація крови і мочі запевняє докладну діягнозу і відповідне лікування. Застрикування, коли вказане. Зайдіть сьогодня на пораду. Мужчин і Женщин лікуємо модерними методами зо скорою полекшою.
Всі хронічні недуги лікуємо науково.
ОПЛАТА УМІРКОВАНА — МЕДИЧНА ЕКЗАМІНАЦІЯ $2.
DR. ZINS (28-літне заведення)
110 EAST 16 STREET, N. Y. — NEAR UNION SQUARE
Щоденно від 9. г. рано до 7. г. вечі. У неділі від 9. рано до 2. попл.

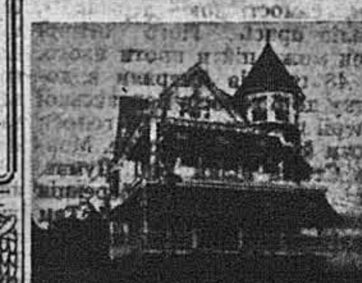
RADIO.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ.
Хор ім. М. О. Гайворонського, під управою п-ні Ірини Желехівської - Кунасевич, відспіває ряд воскресних пісень в неділю Воскресення Христового, 6. травня 1945, зі стації W.J.A.R. від 1:00 до 1:15 пополудні. А друга програма зі стації W.E.A.N. — 8. травня, у світлий вівторок від 7:45 до 8:00 ввечір.

ДЛЯ КРАЩОГО ЗАВТРА.., КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ!

ЦЕРКОВНІ ПІСНІ
З НОТАМИ
50 центів
один примірник
Замовляйте у книгарні
"SVOBODA"
JERSEY CITY 3, N. J.
83 GRAND STREET

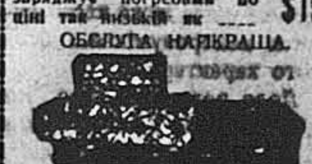
ТИСЯЧА Й ОДНА НІЧ
АРАБСЬКІ ОПОВІДАННЯ
Ціна:
Часть I. .... 40 ц.
Часть II. .... 40 ц.
Замовлення враз з належитістю слати до:
"SVOBODA"
P. O. BOX 346
JERSEY CITY 3, N. J.
З Канади треба платити тільки американською валютою.

МИРОН ЛИТВИН І СИН
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга щира і чесна
801 SPRINGFIELD AVENUE, corner Harrison Place
IRVINGTON, N. J.
Phone: ESsex 3-9090

$150.00 і вище ЦІЛИЙ ПОХОРОН
ОБСЛУГУЄМО В ПЕРТ АМБОЙ І ОКОЛИЦІ
KANAI KAIN
FUNERAL HOME
433 STATE STREET,
PERTH AMBOY, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4646

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребами по ціні так низькій як ---- $150
ОБСЛУГА НАЙКРАЩА.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 6th ST., NEW YORK CITY
Dignified funerals as low as $150
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимається похоронами
В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-8568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 Prospect Avenue,
(cor. E. 155 St.)
BRONX, N. Y.
Tel.: MElrose 5-6577

ТАРЗАН, ч. 1168. Очайдушний крок.

„Моє серце крається з жалю", Гулва плакав, „але я мушу тебе вбити, бо в тебе вселився злих дух".

Тарзан знав, що запевняти про свою невинність на ніщо не придасться, бо ці прості люди йому не повірять.

Тому він здався на чин: він копнув Ґвану в руку. Ніж упав, а серед заворушення Тарзан вирвався з рук.

„Вбити його;" кричав Ґулва. „Вбийте його, поки він убе вас!"